

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. Ogólna charakterystyka gminy.

Miasto i Gmina Ostrzeszów położona jest w południowej części Województwa Wielkopolskiego w Powiecie Ostrzeszowskim. Graniczy z gminami:

- od północy - Przygodzice, Mikstat,
- od wschodu - Grabów nad Prosną, Doruchów,
- od południa - Kępno,
- od zachodu - Kobyla Góra i Sośnie.

Miasto i Gmina Ostrzeszów jest jednostką miejsko - wiejską. Powierzchnia gminy wynosi 187,39 km² z czego na miasto przypada 12,13 km² (GUS 2013). Grunty rolne (spis rolny 2010) stanowią – 9991,13 ha (53%) w tym grunty pod zasiewami - 5780,71 ha (31%) oraz łąki i pastwiska trwałe 1912,44 ha (10%), użytki leśne (GUS 2013) – 7531,31 ha (40%). Tereny zabudowane i zagospodarowane stanowią 5% obszaru gminy (w tym ok. 30% powierzchni w obszarze miasta i około 3,5% powierzchni wiejskich).

W skład gminy wchodzi 20 miejscowości na prawach sołectkich (GUS 2013). Na terenie gminy działa około 2100 podmiotów gospodarczych (dane gminy), funkcjonuje około 1800 gospodarstw rolnych. Budownictwo stanowi około 7000 gospodarstw domowych. Największym ośrodkiem miejskim jest Miasto Ostrzeszów zamieszkane przez około 15 tys. mieszkańców (14.511tys. GUS 2014).

Miasto i Gmina Ostrzeszów leży na pograniczu Niziny Wielkopolskiej i Niziny Śląskiej.

Rzeźba terenu jest średnio urozmaicona z niedużymi zbiornikami wodnymi i rozległymi lasami. Często spotykane są zadrzewienia śródpolne, zwłaszcza wzdłuż dróg i cieków wodnych.

Zgodnie z podziałem Kondrackiego jest to:

Megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,

Prowincja – Niż Środkowoeuropejski

Podprowincja – Nizina Środkowoeuropejska

Makroregiony – Nizina Południowowielkopolska, Obniżenie Milicko-Głogowskie, Wał Trzebnicki,

Regiony – Kotlina Milicka, Wzgórza Ostrzeszowskie, Kotlina Grabowska, Wysoczyzna Wieruszowska.

Od zachodu gminę obejmuje Kotlina Milicka (Odolanowska) stanowiąca równinne obniżenie po zlodowaceniu środkowoeuropejskim. Już poza terenem gminy kotlinę zajmują liczne zabagnienia i stawy hodowlane. Dalej (największą środkową część) przecina teren krajobrazu nizin: fluwioglacjalne, równinne i faliste związane z Wzgórzami Ostrzeszowskimi. Najwyższe wzniesienia przekraczają 250m n.p.m. (Kobyla Góra 284m n.p.m. – leżąca na południe od terenu gminy, Bałczyna - 278m n.p.m. – leżąca na południe od m. Ostrzeszów). Od północnego wschodu gminę obejmuje teren pozostałości wydym glacialno-rzecznych Kotliny Grabowska. Niewielki fragment na południu stanowi Wysoczyzna Wieruszowska stanowiąca zespół kęp wysoczyznowych równin morenowych. Deniwelację terenu sięgają 147m.

W całym regionie przeważają gleby brunatne i bielcowe, zastępowane przez mady i tereny bagienne w obniżeniach i dolinach cieków.

Drzewostan stanowią głównie siedliska borowe 64% (Bśw i Bm) i leśne 24% (Lśw i LMśw).

Pod względem klimatycznym rejon Miasta i Gminy Ostrzeszów położony jest w obrębie Dzielnicy (X) Łódzkiej.

Podstawowe parametry charakteryzujące klimat: średnia roczna temperatura powietrza 8°C. Średni roczny opad 500-550mm. Obszar leży w deficycie wód opadowych przy średnich wieloletnich opadach 517mm, udział parowania terenowego wynosi 450mm.

W latach 1954-1991 frekwencja lat z opadami:

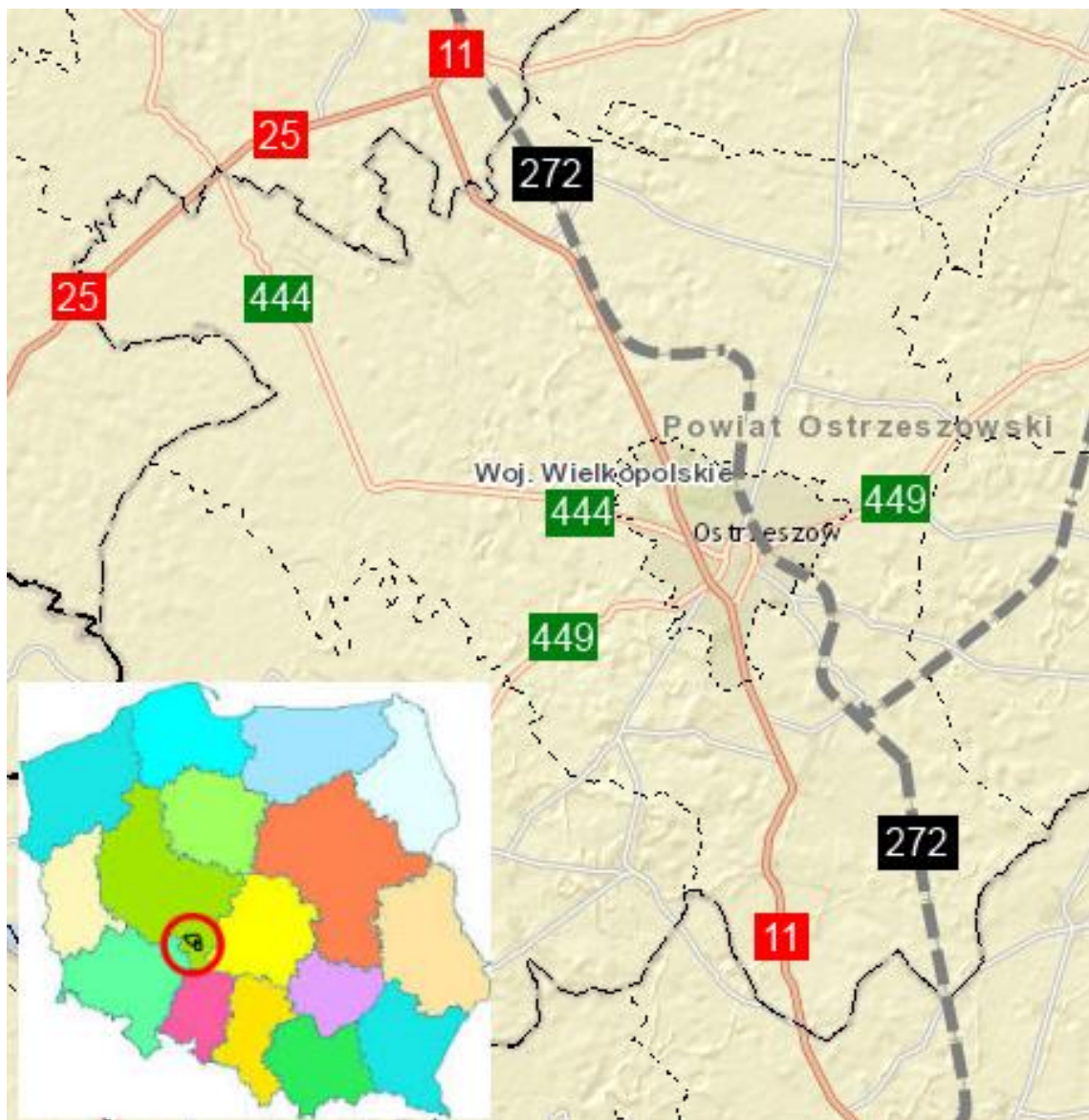
- powyżej 700 mm wynosiła 7,1%,
- powyżej 600 mm 42,9%,
- poniżej 550 mm 42,9%,
- poniżej 500 mm wynosiła 10,7%.

Średnia roczna prędkość wiatru 2,9m/s. Przeważającymi wiatrami są wiatry południowo-zachodnie, a drugorzędnymi północno-zachodnie. Wiatry zachodnie zdecydowanie przeważają w porze letniej, a zimą natomiast często pojawiają się z kierunku południowo-zachodniego. Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem, średnie roczne prędkości wiatrów zawierają się w granicach od 2 m/s do 4 m/s. Cisze stanowią 22% roku i występują najczęściej w miesiącach lipiec, sierpień, wrzesień, październik.

Amplitudy temperatury są tutaj mniejsze niż przeciętne w Polsce, wiosny i lata są wczesne, i ciepłe, zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną, zalegającą około 50 do 60 dni.

Okres wegetacyjny trwa średnio około 200-220 dni. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą 18°C, najchłodniejszym styczeń -2,2°C. Ujemne średnie miesięczne temperatury trwają od grudnia do marca włącznie.

Średnia roczna wilgotność powietrza przekracza 80%.

Rys. 2.1.1. Lokalizacja Miasta i Gminy Ostrzeszów.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Ostrzeszów liczba ludności zameldowanej na pobyt stały na dzień 31 grudnia 2013 wynosiła 23 621 osób, jest to wartość zbliżona do danych GUS.

Tab. 2.1.2.

Ludność zamieszkała w Mieście i Gminie Ostrzeszów w latach 2010-2014 (dane GUS).

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	23891	23928	23925	23866	23888
Ogółem – obszar miejski	14659	14625	14546	14515	14511
Ogółem – obszar wiejski	9228	9315	9340	9358	9377
Mężczyzn	11586	11619	11605	11563	11615
Kobiet	12305	12309	12320	12303	12273
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	20,5	20,2	20,0	19,8	19,5

% ludności w wieku produkcyjnym	64,5	64,1	63,7	63,2	62,7
% ludności w wieku poprodukcyjnym	15,0	15,7	16,2	17,0	17,9
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	127	128	127	127	127
przyrost naturalny na 1000 ludności	2,1	2,1	-1,1	0,2	-0,7

Średni przyrost ludności w gminie w latach 2010-2013 wyniósł około 0,8%.

W gminie od wielu lat, obserwuje się stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych.

Na terenie nie ma skupisk większych zakładów przemysłowych. Do największych podmiotów należy zaliczyć: Trasko Inwest Sp. z o.o., Ema – Elfa Sp. z o.o., AKME Sp. z o.o., PPHU Meblomark Sp. z o.o., Ostrzeszowskie Zakłady Chemii Gospodarczej „Pollena Ostrzeszów”, Fabryka Urządzeń Mechanicznych „FUMO-Ostrzeszów” Sp.z o.o., TULCON S.A., AGROMET Sp. z o.o., „MAYR POLSKA” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych S.A., R&M Plettac Sp. z o.o., ALOPAK Sp. z o.o., Fabryka Ceramiki Budowlanej Sp. z o.o.

Tab. 2.1.3. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów z podziałem na lata 2010-2014 (GUS).

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2525	2521	2623	2628	2703
Podmioty gospodarki narodowej ogółem – obszar miejski	1893	1876	1940	1914	63
Podmioty gospodarki narodowej ogółem – obszar wiejski	632	645	683	714	54
sektor publiczny - ogółem	69	69	69	63	3
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	60	60	60	54	2639
sektor prywatny - ogółem	3	3	3	3	2162
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2456	2452	2554	2565	164
sektor prywatny - spółki handlowe	2070	2056	2125	2127	26
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	120	123	134	137	12
sektor prywatny - spółdzielnie	28	26	27	26	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	10	10	11	89

Budownictwo mieszkaniowe według danych GUS na dzień 31 grudnia 2013r. było 4972 budynków mieszkalnych dysponujących 7534 mieszkaniami. Ich liczba systematycznie rośnie, o około 70-80 mieszkań na rok.

Według danych gminnych zabudowę stanowi około:

- 2500 domów jednorodzinnych na terenie miasta,
- 2400 domów jednorodzinnych na terenie gminy,
- 129 bloków - budynków zabudowy wielorodzinnej.

Większe obiekty infrastrukturalne na terenie gminy stanowią drogi krajowe nr 11 i 25, magistrala kolejowa Szczecin - Katowice, rurociąg wysokociśnieniowy przesyłu gazu.

Obszary chronione ustanowione na mocy ustawy o ochronie przyrody, obejmują całą gminę w formie obszaru chronionego krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska (część wielkopolska).

W gminie zewidencjonowano 12 pomników przyrody. Za wschodnią granicą gminy zlokalizowane są dwa rezerваты florystyczne Pieczyska i Jodły Ostrzeszowskiej (rezerwat ten objęty jest także obszarem NATURA Jodły Ostrzeszowskie PLH300059). Kilka kilometrów na północny-zachód od granic gminy rozpościera się Park Krajobrazowy Dolina Baryczy korespondujący w tym miejscu z obszarami NATURA Dolina Baryczy (PLB020001) Ostoja nad Baryczą (PLH020041). Kilka kilometrów na wschód od granic rozpościera się obszar chronionego krajobrazu Dolina rzeki Prosnys.

Przez gminę przebiega dział wodny. Spływ wód z części północno zachodniej odbywa się do rzeki Barycz, a z części południowo-wschodniej do rzeki Prosnys. Obie rzeki wchodzi w skład dorzecza Odry. Nie występują większe powierzchniowe zbiorniki wodne. Urozmaicenie stanowią drobne ciek wodne, liczne rowy melioracyjne oraz stawy hodowlane. Poczawszy od m. Ostrzeszów cała zachodnia część gminy objęta jest Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych Pradolina Barycz –Głogów (303).

2.2. Wykaz najcenniejszych zabytków na terenie gminy.

Na terenie gminy znajduje się 15 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, są to:

1) Układ urbanistyczny śródmieścia i warstwy archeologiczne	- nr rej. 674 / A
2) Kościół parafialny p.w. Chrystusa Króla ul. Zamkowa	nr rej. 732/Wlkp/A
3) Kościół parafialny p.w. NMP Wniebowziętej	- nr rej. 523/Wlkp/A
4) Kościół filialny p.w. Św. Mikołaja	- nr rej. 707/Wlkp/A
5) Klasztor Bernardyński	- nr rej. 91/A
6) Kościół Klasztorny p.w. Św. Michała Archaniola	- nr rej. 73/3
7) Kaplica Św. Judy Tadeusza	- nr rej. 91/A
8) Pozostałości zamku kazimierzowskiego	- nr rej. 524 / A
9) Ratusz	- nr rej. 525/Wlkp/A
10) Wodociągowa wieża ciśnień	- nr rej. 655/Wlkp/A
11) Kościół pw. Św. Andrzeja w Siedlikowie	- nr rej. 528/Wlkp/A
12) Zespół dworsko-parkowy w Kochłowie	- nr rej. 164/Wlkp/A
13) Kościół w Olszynie	- nr rej. 527/Wlkp/A
14) Dwór w Rojowie	- nr rej. 40/A
15) Gazownia	- nr rej. 807/Wlkp/A

Na terenie Ostrzeszowa istnieją dwa cmentarze rzymsko-katolicki i ewangelicki, które stanowią zabytkowe zespoły zieleni.

Ponadto w gminie zewidencjonowano 124 stanowisk archeologicznych.

Szczegółowy opis ochrony zabytków zawarty jest w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ostrzeszów z 2011r. oraz w Opracowaniu Ekofizjograficznym Podstawowym Miasta i Gminy Ostrzeszów z 2010r.

2.3. Infrastruktura.

2.3.1. Drogi.

Z dróg o znaczeniu krajowym przez środek gminy w kierunku północ-południe przebiega droga krajowa nr 11 (Kołobrzeg – Bytom). Na zachodzie niewielkim fragmentem dołącza droga krajowa nr 25 (Bobolice – Oleśnica).

Przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie: ciągnąca się z północnego-wschodu na zachód droga nr 449 (Syców – Błaszki) oraz droga 444 z Ostrzeszowa do Krotoszyna (w kierunku północno-zachodnim).

Podstawową część sieci drogowej stanowią drogi powiatowe:

- 1) Antonin - Niedźwiedź - nr 5334.
- 2) Szklarka Myślniewska. - Sośnie - nr 5340.
- 3) Ostrzeszów - Mikstat - nr 5574.
- 4) Pustkowie Północ – Doruchów - nr 5576.
- 5) Szklarka Myślniewska - Międzybórz - nr 5577.
- 6) Kobyła Góra – Kobylnica Myśln. - nr 5578.
- 7) Ostrzeszów - Turze - nr 5580.
- 8) Ostrzeszów – dr. woj. 449 - nr 5594.

Drogi powiatowe na terenie miasta Ostrzeszów:

- Grunwaldzka – nr 5609,
- Leśna – nr 5610,
- Łąkowa – nr 5611,
- Piastowska – nr 5612,
- część ul. Zamkowej – nr 5613 (pozostała część gminna).

D) Drogi gminne.

Tab. 2.3.1.1. Zestawienie drogi gminne stan za rok 2013 i 2014.

Drogi gminne	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
Wszystkie rodzaje nawierzchni	Miasto i Gmina - 264,7km w tym Miasto - 54,7km	Miasto i Gmina – 265,5km w tym Miasto – 55,4 km
Nawierzchnia utwardzona - bitumiczna	Miasto i Gmina – 113,0km w tym Miasto - 40,4km	Miasto i Gmina – 119,5km w tym Miasto - 41,7km
Powierzchnia z kostki brukowej (granitowej, betonowej)	Miasto i Gmina – 4,0km w tym Miasto - 3,7km	Miasto i Gmina – 4,0km w tym Miasto - 3,7km
Nawierzchnia tłuczniowa (z kruszywa łamanego)	Miasto i Gmina – 33,0km w tym Miasto - 4,0km	Miasto i Gmina – 39,1km w tym Miasto - 4,6km
Drogi gruntowe	Miasto i Gmina – 114,7km w tym Miasto - 6,6km	Miasto i Gmina – 102,6km w tym Miasto - 5,1km

2.3.2. Gospodarka wodno – ściekowa.

Sieć wodociągowa na terenie gminy jest dobrze rozwinięta jej długość wynosi blisko 400km w tym 273,3 km (2013r.) sieci rozdzielczej. Obsługuje blisko 100% mieszkańców – 4552 przyłączy (GUS 2013). Wodociąg zasilany jest z 3 ujęć komunalnych i jednego awaryjnego:

- 1) Ostrzeszów przy ul. Cichej:
 - zasoby wód podziemnych - 605m³/h,
 - o wydajności 2.000,00m³/dobę,
 - ujęcie 6 studni głębinowych pobierające wodę z głębokości: 1d - 70m, 4c - 47m, 5a - 75m, 5b - 60m, 7b - 50m, 7d - 55,3m,
- 2) Szklarka Myślniewska, Olszyce:
 - zasoby wód podziemnych - 605m³/h;
 - o wydajności 2.600,00m³/dobę;
 - ujęcie 6 studni głębinowych pobierające wodę z głębokości: S-13 - 68,5m, S-14 - 56,7m, S-15 - 56,5m, S5A - 81m, S6 - 84m, S7 - 78m,
- 3) Zajączki – Potaśnia:
 - zasoby wód podziemnych - 41m³/h,
 - o wydajności 984,00m³/dobę,
 - ujęcie 1 studnia głębinowa pobierająca wodę z głębokości 82m.

Wszystkie ujęcia mają wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej zamykającą się w granicach działki oraz strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej.

Wody pobierane są z pokładów czwartorzędowych. Dobowa wydajność poboru wynosi 7600 m³, przy średnim zapotrzebowaniu 3500m³. Około 65% wody podawanej do sieci podlega uzdatnianiu.

Tab.2.3.2.1. Ilości sprzedawanej wody (dane gminne).

Rok	Ilość wody [m ³]
2010	1.019.152
2011	1.071.396
2012	1.094.031
2013	1.082.403
2014	1.068.016

Tab.2.3.2.2. Zużycie wody (GUS).

	jednostka	2010	2011	2012	2013
Ogółem	dam ³	2037,0	2085,1	2070,5	1987,9
ogółem w hm ³	hm ³	2,0	2,1	2,1	b.d.
przemysł	dam ³	10	10	9	15
rolnictwo i leśnictwo	dam ³	1039	1039	1023	983
eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	988,0	1036,1	1038,5	989,9
eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	dam ³	726,0	746,6	757,3	731,3
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	0,5	0,5	0,4	0,8:

* 1dam³ = 1000m³

Sieć kanalizacyjna jest średnio rozwinięta. W jej skład wchodzi 85,1 km sieci czynnej obsługującej 1232 przyłącza. Obejmując ok. 99% mieszkańców miasta i 16% mieszkańców wsi.

Tab.2.3.2.3. Ilości oczyszczonych ścieków w latach 2010-2014 (dane gminne).

Rok	Ilość ścieków komunalnych oczyszczonych ogółem [tys m ³ /rok]	Ilość ścieków doprowadzanych do odbiornika [tys m ³ /rok]
2010	2 674,00	2 674,00
2011	2 138,00	2 138,00
2012	2 291,60	2 291,60
2013	3 415,60	3 415,60
2014	2 806,00	2 806,00

W gminie znajduje się 1 oczyszczalnia ścieków w Rojowie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów. Oczyszczone ścieki odprowadzane są przez ok. 600m rów melioracyjny do ciekę Strzegowa, stanowiący dopływ rzeki Barycz. Ilość odprowadzonych ścieków kształtuje się na poziomie 605000 – 630000m³. Przepustowość oczyszczalni wynosi około 9000m³/dobę, obecnie jest wykorzystana w 70-80%. Oczyszczalnia przyjmuje także ścieki przemysłowe z ubojni zwierząt i zakładów produkcji żywności. Stanowią one poniżej 10% ogółu oczyszczanych ścieków. Wszystkie ścieki przed wprowadzaniem do odbiornika ulegają oczyszczeniu zgodnie z obowiązującymi normami. Na terenie oczyszczalni zakończono budowę (w czerwcu 2015r.) solarnej suszarni osadów, w której przetwarzane będzie maksymalnie do 4500 Mg/rok osadów ściekowych z możliwością magazynowania ich przez okres zimowy.

Pozostałe ścieki komunalne z terenu gminy są gromadzone w przydomowych zbiornikach bezodpływowych i przekazywane na uprawnione oczyszczalnie. Na terenach zabudowy rozproszonej propagowane jest wykorzystanie oczyszczalni przydomowych.

2.3.3. Koleje.

Przez teren gminy przechodzi magistrala kolejowa nr 272 Kluczbork – Poznań Główny (część połączenia Szczecin – Katowice). Obsługuje ona zarówno transport pasażerski jak i towarowy. Stacje kolejowe usytuowane są w miejscowościach Ostrzeszów i Niedźwiedź. Przez gminę przechodzi obecnie nieczynna linia kolejowa Ostrzeszów - Grabów – Namysłaki. Linia ta nie ma większego znaczenia, użytkowana jest okazjonalnie.

2.3.4. Rurociągi – gaz.

Gmina zasilana jest z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN500 Odolanów – Szopieniec, gazociągiem odbocznym DN 150. Stacja redukcyjna I stopnia znajduje się przy ul. Słonecznej w Ostrzeszowie i posiada przepustowość $Q = 3500 \text{ Nm}^3/\text{h}$. Stacja posiada rezerwy przepustowości do zużycia w ilości około 35%.

Długość czynnej sieci wynosi ponad 93km. Sieć posiada 2128 przyłączy, z których korzysta 3993 odbiorców, w tym 1525 do ogrzewania (GUS 2013).

Dla gazociągów przesyłowych wysokiego ciśnienia wyznaczono pasy technologiczne:

- gazociąg w/c DN500 – 65m na stronę od jego osi,
- gazociąg w/c DN150 – 35m na stronę od jego osi,
- stacja gazowa w/c – 35m na stronę od granicy stacji.

2.3.5. Linie elektroenergetyczne i stacje radiowe.

Przez gminę przebiega jedna linia 110 kV relacji Kępno – Ostrzeszów - Grabów – Ostrów Wielkopolski. GPZ Ostrzeszów wyposażony jest w dwa transformatory 110/15 kV. Gmina obsługiwana jest przez system linii średniego napięcia 15 kV, gdzie zlokalizowanych jest około 150 transformatorów zmieniających napięcie do poziomu użytkowego 0,4 kV.

Stacje bazowe telefonii komórkowej oraz radiowe (w ostatnich latach szeroko uzupełniane przez bezprzewodowe stacje Internetu) są niskiej emisji i nie wkraczają w zakres inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

2.3.6. Surowce naturalne.

Na terenie gminy udokumentowano 12 złóż kopalin; piaski, żwiry, glin ceramiki budowlanej.

Na potrzeby ich eksploatacji funkcjonują 4 obszary górnicze.

Tab.2.3.6.1. Obszary górnicze.

Nazwa	Nr w rejestrze	Pow. w tys. m ²
Rogaszyce III	10-15/1/8	25,76
Rogaszyce V	10-15/6/484	19,67
Rojów I	10-15/2/111	42,20
Rojów II	10-15/6/415	19,26